

Ed.

116. Frumvarp til laga

[98. mál]

um Þjóðleikhús.

Frá menntamálanefnd.

1. gr.

Þjóðleikhúsið er eign íslenzku þjóðarinnar.

2. gr.

Í Þjóðleikhúsinu skal iðka leiklist og þær listgreinar aðrar, sem leiksviði eru tengdar.

Þjóðleikhúsið skal í starfsemi sinni leitast við að vekja og auka áhuga landsmanna á þessum listgreinum, vinna að sibatnandi skilyrðum fyrir þær og stuðla að þróun þeirra. Það skal kosta kapps um að efla íslenzka leikritun og vera til fyrirmynðar um listrænan flutning viðfangsefna og meðferð íslenzkrar tungu.

3. gr.

Aðalhlutverk Þjóðleikhússins skal vera flutningur íslenzkra og erlendra sjónleika. Auk þess skal það árlega flytja óperu og sýna listdans.

Á hverju leikári skulu eitt eða fleiri viðfangsefni sérstaklega ætluð börnum.

4. gr.

Þjóðleikhúsið heyrir undir menntamálaráðuneytið.

5. gr.

Þjóðleikhúsráð skal þannig skipað:

Í upphafi fyrsta þings eftir hverjar reglulegar alþingiskosningar nefnir hver þingflokkur einn fulltrúa fyrir hverja tíu þingmenn í floknum eða brot úr þeirri tölu.

Bandalag íslenzkra listamanna kýs þrjá fulltrúa (einn tónlistarmann, einn listdansara, einn rithöfund).

Félag íslenzkra leikara kýs þrjá fulltrúa.

Leikarafélag Þjóðleikhússins kýs einn fulltrúa.

Menntamálaráðherra skipar einn fulltrúa.

Þjóðleikhúsráð kýs sér sjálft formann.

6. gr.

Starfstímabil þjóðleikhúsráðs er allt að fjögur ár og miðast við kosningu Alþingis í ráðið. Þjóðleikhúsráð heldur þó jafnan umboði sínu, unz nýtt þjóðleikhúsráð er fullskipað. Ef eitthvert félag eða bandalag, sem aðild á að ráðinu, kýs eigi fulltrúa í það innan tveggja mánaða frá því, að menntamálaráðuneytið æskir þess, skipar ráðuneytið fulltrúa, á meðan svo stendur.

Þjóðleikhúsráð kemur saman til reglulegs fundar tvívar sinnum á ári.

Þjóðleikhússtjóri og fjármálaufulltrúi leikhússins eiga sæti á fundum þjóðleikhúsráðs með málfrelsi og tillögurétti, en eigi atkvæðisrétti.

Formaður þjóðleikhúsráðs kveður ráðið til fundar. Skylt er að boða til fundar, ef fimm ráðsmenn hið fæsta æskja þess.

7. gr.

Þjóðleikhúsráð hefur eftirlit með starfsemi Þjóðleikhússins. Starfs- og fjárhagsáætlun leikhússins fyrir komandi leikár skal lögð fyrir ráðið eigi síðar en í

marzmánuði ár hvert. Staðfestir ráðið áætlunina með þeim breytingum, sem það telur rétt að gera. Ef sýnt þykir, að samþykkt áætlun fái ekki staðzt, skal þegar í stað gera þjóðleikhúsráði aðvart og leggja fyrir það tillögur um nauðsynlegar breytingar. Er ráðinu skylt að fjalla um tillögurnar, svo fljótt sem við verður komið.

8. gr.

Við Þjóðleikhúsíð skal starfa fimm manna framkvæmdaráð. Í því eiga sæti: Formaður þjóðleikhúsráðs, sem er jafnframt formaður framkvæmdaráðs. Þjóðleikhússtjóri.

Fjármálafulltrúi Þjóðleikhússins.

Sá af fulltrúum Félags íslenzkra leikara í þjóðleikhúsráði, sem félagið ákveður. Fulltrúi Leikarafélags Þjóðleikhússins í þjóðleikhúsráði.

9. gr.

Framkvæmdaráð fjallar um starfs- og fjárhagsáætlun leikhússins og samþykkir hana með þeim breytingum, er það kann að gera, áður en hún er lögð fyrir þjóðleikhúsráð. Starfs- og fjárhagsáætlun samkvæmt 7. gr. skal lögð til grundvallar við fjárveitingar til leikhússins. Framkvæmdaráðið sér um, að staðfestri áætlun sé framfylgt, og fjallar auk þess um þau mál, er leikhúsið varða og upp eru borin á fundum þess.

Ef þjóðleikhússtjóri vill ekki sætta sig við ákvörðun meiri hluta framkvæmdaráðs, getur hann borið málið undir úrlausn þjóðleikhúsráðs.

Framkvæmdaráð er ábyrgt gagnvart þjóðleikhúsráði.

Framkvæmdaráð kemur að jafnaði saman til fundar tvisvar í mánuði, að undanteknum júli- og ágústmánuðum.

Þjóðleikhúsráð og framkvæmdaráð skulu halda gjörðabækur um störf sín.

Menntamálaráðherra ákveður þóknun fyrir störf i þjóðleikhúsráði og framkvæmdaráði.

10. gr.

Menntamálaráðherra ræður þjóðleikhússtjóra til fjögurra ára í senn, sbr. þó 16. gr. Ráðinn skal maður með staðgóða þekkingu á starfi leikhúsa. Starfið skal auglýsa samkvæmt lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins og leita síðan umsagnar þjóðleikhúsráðs. Endurnýja má ráðningu þjóðleikhússtjóra einu sinni til næstu fjögurra ára, ef meiri hluti þjóðleikhúsráðs mælir með því. Ella skal ráða annan þjóðleikhússtjóra, eftir að starfið hefur verið auglýst að nýju og að fenginni umsögn þjóðleikhúsráðs.

Laun þjóðleikhússtjóra og annarra starfsmanna Þjóðleikhússins skulu ákveðin samkvæmt lögum um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

11. gr.

Við Þjóðleikhúsíð skal starfa fjármálafulltrúi, er menntamálaráðuneytið skipar, eftir að starfið hefur verið auglýst og að fenginni umsögn þjóðleikhúsráðs og þjóðleikhússtjóra.

Fjármálafulltrúi annast fjárrreiður Þjóðleikhússins, reikningsskil og skrifstofustjórn. Hann er ráðunautur þjóðleikhússtjóra um fjármál og rekstur leikhússins.

12. gr.

Þjóðleikhússtjóri ræður leikara, söngvara, listdansara og aðra listamenn leikhússins svo og aðra starfsmenn þess. Hann gerir við þá starfssamninga í samráði við fjármálafulltrúa leikhússins.

13. gr.

Við Þjóðleikhúsið skulu starfa bókmennta- og leiklistarráðunautur (dramaturg), tónlistarráðunautur og listdansstjóri (balletmeistari). Ræður þjóðleikhússtjóri þá til jafnlanga tíma og hann er sjálfur ráðinn.

14. gr.

Þjóðleikhússtjóri er stjórnandi leikhússins og hefur forystu um að móta listræna stefnu þess. Þjóðleikhússtjóri semur starfs- og fjárhagsáætlun leikhússins með aðstoð fjármálafulltrúa og bókmennta- og leiklistarráðunautar og leggur hana fyrir framkvæmdaráð.

Þjóðleikhússtjóri stjórnar leikhúsinu samkvæmt samþykktri starfs- og fjárhagsáætlun og ber ábyrgð á rekstri þess, bæði listrænum og fjárhagslegum. Um fjárhagslega framkvæmd er fjármálafulltrúi til aðstoðar honum, en bókmennta- og leiklistarráðunautur, að því er tekur til listrænnar starfsemi. Einnig skal hafa samráð við tónlistarráðunaut um val og flutning á óperum og söngleikjum, svo og við listdansstjóra, að því er listdans varðar.

Við samningu verkefnaskrár skal þess vandlega gætt, að nýting starfskrafta sé hagkvæm og að fullt tillit sé tekið til listrænnar velferðar og þroska listamannanna.

15. gr.

Miða skal við, að svo margir leikarar, söngvarar og listdansarar starfi við Þjóðleikhúsið, að það geti að staðaldri leyst af hendi þau verkefni, sem því ber að rækja samkvæmt lögum þessum. Við Þjóðleikhúsið skal starfa blandaður kór.

16. gr.

Leikár Þjóðleikhússins telst frá 1. september til 31. ágúst. Ráðningartími leikara, söngvara, listdansara og annarra listamanna leikhússins skal fara eftir gildandi samningum við stéttarfélög hlutaðeigandi listamanna.

Þjóðleikhússtjóri skal ráðinn og launaður frá 1. janúar og eiga þess kost að fylgjast með starfsemi leikhússins til loka þess leikárs. Hann undirbýr starfs- og fjárhagsáætlun fyrir næsta leikár og fer með atkvæði þjóðleikhússtjóra í framkvæmdaráði, þegar þar er um hana fjallað, en tekur að fullu við störfum í upphafi nýs leikárs.

17. gr.

Þeir starfsmenn Þjóðleikhússins, sem ráðnir eru til eins árs hið skemmsta eða með priggja mánaða uppsagnarfresti, greiða iðgjöld til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og njóta þar sömu réttinda sem aðrir sjóðfélagar. Fastráðnir starfsmenn Þjóðleikhússins, sem hafa áður unnið hliðstæð störf í þágu íslenzkrar leiklistar, skulu einnig eiga kost á að njóta eftirlaunaréttar fyrir þann starfstíma. Ráðherra ákveður réttindatíma hvers og eins, eftir að leitað hefur verið upplýsinga og til-lagna Félags íslenzkra leikara og umsagnar stjórnar Lífeyrissjóðsins.

18. gr.

Þjóðleikhúsið tekur þátt í stofnun og rekstri leikmunasafns ásamt sjónvarpsdeild Ríkisútværpsins. Veita skal Leikfölagi Reykjavíkur og öðrum leikfélögum kost á aðild að safninu, ef um það næst samkomulag við menntamálaráðuneytið. Við gerð starfs- og fjárhagsáætlunar Þjóðleikhússins skal miðað við, að nægileg fjárhæð gangi til að greiða kostnað þess af leikmunasafninu.

I leikmunasafni skal safnað saman, eftir því sem ástæða þykir til, búningum og sviðsbúnaði, sem notaður hefur verið við sýningar Þjóðleikhússins og sjónvarpsdeildar Ríkisútværpsins svo og annarra leikfélaga, sem aðild eiga að safninu. Skulu safnmunir þessir leigðir leikfélögum landsins til notkunar við sýningar, og

ákveður stjórn safnsins leigu og önnur viðskiptakjör. Safnið skal hafa í þjónustu sinni leiktjaldamálara og búningateiknara. Starfsemi safnsins skal miðuð við, að hún verði leiklist í landinu að sem mestu liði og að það fjármagn, sem til þessara hluta er varið, nýtist sem bezt.

Menntamálaráðuneytið setur safninu reglugerð, þar sem ni. a. skal ákveðið, hvernig stjórn þess og forstöðu skuli háttæð.

Pangað til leikmunasafni hefur verið komið á fót, skal Þjóðleikhúsið leigja leikfélögum leiktjöld, búninga o. fl., eftir því sem stjórn Þjóðleikhússins telur við verða komið.

19. gr.

Þjóðleikhúsið skal kappkosta að hafa samstarf við leikfélög áhugamanna, láta þeim í té gistiileikara og leikstjóra til leiðbeininga, eftir því sem unnt er. Gera skal leikfélögum áhugamanna kleift að fylgjast með starfi Þjóðleikhússins. Á vegum Þjóðleikhússins skulu árlega farnar á starfstíma þess leikferðir sem viðast um landið. Einnig skulu farnar leikferðir til annarra landa og fengnir hingað erlendir listamenn, hvort tveggja eftir því sem aðstæður leyfa.

20. gr.

Komið skal á fót sérstökum leiklistar-, sönglistar- og listdansskóla ríkisins, og setur menntamálaráðuneytið nánari ákvæði um hann í reglugerð.

21. gr.

Kostnaður af rekstri Þjóðleikhússins skal greiddur úr ríkissjóði, eftir því sem ákveðið er í fjárlögum og aflafé leikhússins hrekkur ekki til.

22. gr.

Pegar þjóðleikhússbyggingin er ekki notuð til þeirrar starfsemi, sem lög þessi fjalla um, má nota hana til annarrar menningarstarfsemi.

23. gr.

Þjóðleikhúsið skal koma sér upp öðru leiksviði til eflingar starfsemi sinni.

24. gr.

Þjóðleikhússbyggingin stendur ekki til tryggingar skuldbindingum Þjóðleikhússins.

25. gr.

Menntamálaráðuneytið getur sett í reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

26. gr.

Ákvæði til bráðabirgða.

Fyrirmæli laga þessara um ráðningu þjóðleikhússtjóra koma eigi til framkvæmda, fyrr en núverandi þjóðleikhússtjóri lætur af embætti.

Núverandi skrifstofustjóri Þjóðleikhússins tekur við starfi fjármálaufulltrúa, ef hann æskir þess.

27. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 86 5. júní 1947, um Þjóðleikhús, og 6. gr. laga nr. 15 15. mars 1965, um fjárhagslegan stuðning við leiklistarstarfsemi áhugamanna, svo og önnur ákvæði, sem kunna að brjóta í bága við lög þessi.

Greinargerð.

Hinn 6. febrúar 1970 skipaði þáverandi menntamálaráðherra nefnd til þess að endurskoða löggjöf og reglugerð um Þjóðleikhús. Í nefndina voru skipaðir Birgir Thorlacius, ráðuneytisstjóri, formaður, Baldwin Tryggvason, framkvæmdastjóri og dr. Þórður Eyjólfsson, fyrrv. hæstaréttardómari.

Nefndin samdi frumvarp til laga um Þjóðleikhús, sem lagt var fyrir síðasta Alþingi, en varð þá eigi útrætt. Menntamálanefnd flytur frv. nú að beiðni menntamálaráðherra, óbreytt frá síðasta þingi. Einstakir nefndarmenn hafa óbundnar hendur um afstöðu til málsins. Hér fer á eftir greinargerð, sem nefndin, er samdi frumvarpið, létt fylgja því:

„Um leið og nefnd sú, sem menntamálaráðherra, dr. Gylfi P. Gíslason, skipaði hinn 6. febrúar 1970 til þess að endurskoða lög og reglugerð um Þjóðleikhús, skilar meðfylgjandi frumvarpi, vill hún taka fram eftirfarandi um frumvarpið og störf sín:

Nefndin hefur leitazt við að kynna sér viðhorf sem flestra þeirra, sem gerst eiga að þekkja til leikhúsmála hér á landi. Í því skyni átti nefndin m. a. viðræðufundi, áður en hún samdi frumvarpið, með þjóðleikhúsráði, þjóðleikhússtjóra, stjórn Félags ísl. leikara og sérstakri nefnd á vegum þess, stjórn Bandalags ísl. listamanna, stjórn Félags íslenzkra listdansara, framkvæmdastjóra Bandalags íslenzkra leikfélaga (stjórnin gat eigi komið til viðræðna), stjórn Þjóðleikhúskórsins og stjórn Leikfélags Reykjavíkur. Eftir að hugmyndir nefndarinnar höfðu verið felldar í frumvarpsform, ræddi hún á ný við þá aðila, sem að framan eru nefndir, og leitaðist við að sameina í frumvarpinu þær hugmyndir, sem hún og aðrir töldu vænlegastar til þess að verða grundvöllur fyrir starfsemi Þjóðleikhússins með það fyrir augum, að stofnunin mætti sjálf vaxa og ellast og verða um leið öðrum aðilum, sem við sömu listgreinar fást í landinu, til stuðnings. Þess ber að geta, að samstarf við þá aðila, sem við höfum leitað til, hefur verið mjög ánaegjulegt og hvergi gætt annarra sjónarmiða en þeirra, sem verða mættu til eflingar þeirri menningarstarfsemi, sem Þjóðleikhúsið sinnir og er ætlað að sinna. Nefndin væntir, að framangreindir aðilar og aðrir telji frumvarpið til bóta í höfuðatriðum, en hún ein ber ábyrgð á efni þess að öllu leyti. Nefndin tekur fram, að reglugerð Þjóðleikhúss hefur hún ekki endursamið eða samið nýja, meðan ekki er vitað, hvaða ákvæði Alþingi kann að lögfesta um Þjóðleikhús.

Löggjöfin um Þjóðleikhús er frá 5. júni 1947 (nr. 86) og reglugerðir samkvæmt henni frá 23. september 1949 (nr. 162), sbr. reglugerð frá 12. janúar 1951 (nr. 6), reglugerð frá 8. september 1953 (nr. 163) og reglugerð frá 17. nóvember 1958 (nr. 167).

Þjóðleikhúsið hóf leiksýningar 20. apríl 1950 og hefur því starfað 21 ár. Á þessu tímabili hefur fengið mikilsverð reynsla um rekstur þess. Leikhúsið hefur oft átt í fjárhagserfiðleikum, þrátt fyrir mikla aðsókn og vaxandi leiklistaráhuga landsmanna, enda munu fáir ætlast til þess, að Þjóðleikhús verði rekið fyrir eigin tekjur einungis. Um verkefni leikhússins frá upphafi, aðsókn að því, fjárhagsafkomu hvers árs, sætanýtingu og aðgöngumiðaverð vísast til fylgiskjala I—V.

Frá öndverðu til ársins 1970 starfaði Þjóðleikhúsið fyrir eigið aflafé og hlutdeild í skemmtanaskatti, en síðan er því, auk eigin tekna, ætlað framlag í fjárlögum, en skemmtanaskatturinn rennur nú að mestu leyti í félagsheimilasjóð, en lístill hluti til Sinfóniuhljómsveitar Íslands, sbr. lög nr. 58/1970.

Í frumvarpi þessu felast margháttar breytingar frá gildandi löggjöf um Þjóðleikhús og eru þessar helztar:

- 1) Kveðið er skýrar á um það en áður, að þótt flutningur leikrita sé aðalhlutverk Þjóðleikhússins, beri því einnig að flytja óperur og sýna listdans að staðaldri og að á hverju leikári skuli eitt eða fleiri viðfangsefni sérstaklega ætlað börnum.
- 2) Skipan þjóðleikhúsráðs er gjörబreytt. Starfstímabil þess er timabundið og full-

trúum i því fjöldað til þess að það geti orðið vettvangur sem flestra þeirra, er leikhúsreksturinn varðar.

- 3) Myndað er fimm manna framkvæmdaráð, þ. e. 4 auk þjóðleikhússtjóra.
- 4) Þjóðleikhússtjóra skal ráða til fjögurra ára í senn og má endurráða sama mann einu sinni, þannig að enginn getur gegnt þessum starfa samfellt lengur en átta ár.
- 5) Ráða skal leikhúsini bókmennta- og leiklistarráðunaut (dramaturg), listdansstjóra (balletmeistara) og tónlistarráðunaut.
- 6) Miða skal við, að svo margir leikarar, söngvarar og listdansarar starfi við Þjóðleikhúsið, að það geti jafnan leyst af hendi þau verkefni, sem því ber að sinna.
- 7) Lögfest sé, að blandaður kór starfi við leikhúsið.
- 8) Leikárið verði framvegis frá 1. september til 31. ágúst, en eigi frá júlíþyrjun til júníloka eins og nú.
- 9) Þjóðleikhúsi og sjónvarpi er ætlað að koma á fót leikmunasafni, er Leikfélag Reykjavíkur og önnur leikfélög geta gerzt aðilar að, en safnið leigi búninga, leiktfjöld og annan svíðsbúnað til leikfélaga.
- 10) Lögð er áherzla á aukið samstarf Þjóðleikhússins við leikfélög áhugamanna, t. d. með því að láta þeim í té leikstjóra og gístileikara.
- 11) Árlega skulu farnar leikferðir um landið á starfstíma Þjóðleikhússins.
- 12) Komið skal á fót sérstökum leiklistar-, sönglistar- og listdansskóla ríkisins.
- 13) Komið skal upp öðru leiksviði til eflingar starfsemi leikhússins.

Nefndin hefur ekki gert áætlun um kostnaðarauka þann, er af frumvarpinu myndi leiða. Fer mjög um það eftir því, hve ört breytingarnar koma til framkvæmda og hvernig starfsemi leikhússins er hagað. Öllum er væntanlega ljóst, að Þjóðleikhús verður aldrei rekið nema með allmiklum kostnaði, þótt gætt sé hinnar mestu hagsýni. Hitt verður fjárveitingavaldið að vega og meta hverju sinni, hve miklum fjármunum það vill verja til leikhússins. En nefndin hefur leitazt við að marka með frumvarpinu þá stefnu, sem hún telur að myndi verða Þjóðleikhúsini og þeim listgreinum, sem því eru tengdar, til eflingar og þroska.

Að því er varðar einstakar greinar frumvarpsins tekur nefndin fram:

Um 1. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Um 2. gr.

Ætlazt er til, að í Þjóðleikhúsini verði, auk leikrita, fluttar óperur og sýndir listdansar að staðaldri, þannig að betri grundvöllur skapist til þróunar þessara listgreina hér á landi en verið hefur. Báðum þessum listgreinum hefur Þjóðleikhúsið að vísu sinnt, en öruggan grundvöll hefur skort til þess að iðkun þeirra yrði fastur og veigamikill liður í starfsemi leikhússins. Með reglubundnum óperuflutningi og listdanssýningum verður starf leikhússins fjölbreyttara, nær til fleiri áhorfenda og verður starfsvertdangur fleiri íslenzkra listamanna. Góða söngvara hefur þjóðin lengi átt og á seinni tímum einnig ágæta listdansara. Á sama hátt og Sinfóniuhljómsveit Íslands er miðstöð og kjarni íslenzks tónlistarlifs, þurfa við Þjóðleikhúsið að myndast vel þjálfadír hópar söngvara og listdansara, sem geta ýmist einir eða ásamt erlendum gistiþistamönnum veitt leikhúsgestum færí á að kynnast óperum og danslist í rkara mæli en nú er. Gert er ráð fyrir, að óperettur og aðrir söngleikir verði meðal verkefna Þjóðleikhússins.

Um 3. gr.

Aðalhlutverk Þjóðleikhússins er flutningur íslenzkra og erlendra sjónleika og um óþeruflutning og listdans víast til umsagnar um 2. gr. Veigamikið atriði er það í 3. gr. að Þjóðleikhúsínu skuli á hverju leikári ætlað að flytja eitt eða fleiri viðfangsefni fyrir börn. Telur nefndin þýðingarmikið, að þessi starfsemi verði eflid mjög. Myndi það væntanlega bæði leiða til þess, að fleiri barnaleikrit yrðu frumsamin á íslenzku og til aukinna þýðinga á erlendum barnaleikritum. Áríðandi er að sjá börnum fyrir góðum og menningarlegum skemmtunum og því má heldur ekki gleyma, að þau eru leikhúsgestir framtíðarinnar.

Um 4. gr.

Þarfnað ekki skýringa.

Um 5. gr.

Samkvæmt gildandi lögum er þjóðleikhúsráð þannig skipað, að hver fjögurra stærstu stjórnmálflokkka landsins nefnir einn mann í ráðið, en Félag íslenzkra leikara einn. Menntamálaráðherra skipar síðan einhvern þeirra formann ráðsins. Skipun ráðsins er ótímabundin. Á þessu eru gerðar miklar breytingar í frumvarpinu. Ætlazt er til, að hver þingflokkur, sem telur 10 þingmenn eða færri, nefni einn mann í þjóðleikhúsráð, og einn fyrir hvern tug eða brot úr tug, sem umfram er þá tölù. Miðað við tölù og fjölda þingflokkka eins og þeir eru nú, myndu af þeirra hálfu verða átta menn í þjóðleikhúsráði, þrír af hálfu þingflokkks Sjálfstæðismanna, tveir af hálfu þingflokkss Framsóknarmanna, og einn af hálfu hvers hinna þriggja, Alþýðuflokks, Alþýðubandalags og Samtaka frjálslyndra og vinstri manna. Samkvæmt frumvarpinu ráða þingflokkarnir því sjálfir, hvort þeir tilnefna listamenn, stjórnmálamenn eða aðra af sinni hálfu í þjóðleikhúsráð. Þá er Bandalagi íslenzkra listamanna ætlað að kjósa þrjá fulltrúa, einn tónlistarmann, einn listdansara og einn rithófund. Félag íslenzkra leikara kýs þrjá fulltrúa og Leikarafélag Þjóðleikhússins einn. Menntamálaráðherra skipar einn fulltrúa í ráðið, en þjóðleikhúsráð kýs sér sjálft formann.

Miðað við núverandi flokkaskipan á Alþingi myndu 16 menn með atkvæðisrétti eiga sæti í þjóðleikhúsráði. Þetta kann að þykja nokkuð fjölmennit ráð, en nefndin taldi aeskilegt að allir þeir aðilar, sem hér eru nefndir, ættu fulltrúa á þeim vettvangi þar sem mótuð er stefna í starfi Þjóðleikhússins, og hefðu e. t. v. þurft að vera fleiri. Hins vegar er þessu fjölmenna ráði ekki ætlað að blanda sér í daglega stjórn leikhússins, heldur gert ráð fyrir að formaður þjóðleikhúsráðs, þjóðleikhússtjóri, fjármálafulltrúi leikhússins, einn af fulltrúum Félags íslenzkra leikara og fulltrúi Leikarafélags Þjóðleikhússins myndi framkvæmdaráð, sem ætlazt er til að komi að jafnaði saman tvisvar í mánuði, en þjóðleikhúsráð aftur á móti tvisvar á ári.

Um 6. gr.

Hér er starfstímabil þjóðleikhúsráðs ákvæðið allt að fjögur ár frá þeim tíma, er Alþingi kýs í ráðið eftir hverjar reglugerar alþingiskosningar, en fráfarandi þjóðleikhúsráð heldur þó umboði sínu þangað til nýtt ráð er fullskipað. Ef eitthvert félag eða bandalag, sem aðild á að ráðinu, kýs ekki fulltrúa í það innan tveggja mánaða frá því að menntamálaráðuneytið aescir þess, skipar ráðuneytið sjálft í ráðið á meðan svo stendur, en sá eða þeir fulltrúar víkja óðara sæti þegar aðili sá, sem vanrækti eða neitaði að kjósa í ráðið, hefur bætt úr því. Þetta ákvæði er sett til þess að tryggja, að þjóðleikhúsráð verði ekki gert óstarfhæft með því að félag eða bandalag láti vera að kjósa í það. Þessi ákvæði taka ekki til fulltrúa þingflokkanna.

Þjóðleikhússtjóra og fjármálafulltrúa leikhússins er ætlað sæti í þjóðleikhúsráði með málfrelsi og tillögurétti, en eigi hafa þeir þar atkvæðisrétt. Fjármálafulltrúi er nýtt heiti á starfi skrifstofustjóra Þjóðleikhússins með breyttu verksviði.

Um 7. gr.

Verkefni þjóðleikhúsráðs samkvæmt frumvarpinu er að hafa eftirlit með starfsemi leikhússins. Það fjallar um starfs- og fjárhagsáætlun leikhússins fyrir komandi leikár og staðfestir hana með þeim breytingum, sem því þykir rétt að gera. Áætlunina hefur þjóðleikhússtjóri samið með aðstoð fjármálafulltrúa og bókmennata- og leiklistarráðunauts og framkvæmdaráð samþykkt. Fyrr kemur hún ekki til kasta þjóðleikhúsráðs. Ef framkvæmdaráð þykist sjá, að samþykkt starfs- og fjárhags-áætlun muni eigi standast, skulu gerðar tillögur til þjóðleikhúsráðs um úrbætur í því efni. Rekstur Þjóðleikhúss er ýmsu háður, sem lítt verður séð fyrir, svo sem um aðsókn og tekjur af sýningum. Eru því ávallt likur á, að áætlanir langt fram í tímann raskist verulega og þarf þá að marka nýja stefnu. En ætlazt er til, að ekki verði vikið frá samþykkt starfs- og fjárhagsáætlun, heldur semji þeir aðilar, sem henni eiga að ráða, nýja áætlun. Með því móti á að vera tryggt, að ekki verði vikið frá þeirri stefnu, sem þjóðleikhúsráð markar í starfi og fjármálum leikhússins, án þess að ráðið fjalli um þau vandamál eða viðfangsefni, sem ófyrirséð viðhorf kunna að skapa, svo sem ef leikhúsið verður fyrir óvæntum skakkaföllum fjárhagslega.

Um 8. gr.

Vísast til þess, sem sagt er um 5. og 7. gr.

Um 9. gr.

Vísast að mestu til umsagnar um 5. og 7. gr. Til viðbótar er þó rétt að taka fram, að í frumvarpsgreininni er miðað við, að við undirbúning og afgreiðslu fjárlaga verði samþykkt starfs- og fjárhagsáætlun Þjóðleikhússins fyrir komandi ár lögð til grundvallar fjarveitingum. Þá er einnig rétt að geta þess, að þjóðleikhúsráð hefur alla tíð verið ólaunað, en hér er gert ráð fyrir að bæði þjóðleikhúsráð og framkvæmdaráð fái greiðslu fyrir störf sín, — þjóðleikhúsráðsmenn ákveðna þóknun fyrir hvern fund, sem þeir sækja í ráðinu, en framkvæmdaráðsmenn fái fasta þóknun fyrir sín störf. Með þessu móti telur nefndin að hægt sé að krefjast meiri vinnu og meiri ábyrgðar af þeim, sem umræddum störfum gegna.

Um 10. gr.

Þjóðleikhússtjóri er nú skipaður með sama hætti og aðrir embættismenn ríkisins, en í frumvarpinu er gert ráð fyrir, að hann verði framvegis ráðinn af menntamálaráðherra til fjögurra ára í senn, að undangenginni auglýsingum um starfið með sama hætti og tíðkast um embætti, t. d. með sem næst eins mánaðar umsóknarfresti. Er tekið fram, að ráða skuli mann með staðgóða þekkingu á starfi leikhúsa. Áður en ráðið er í starfið skal leita umsagnar þjóðleikhúsráðs. Laun þjóðleikhússtjóra og annarra starfsmanna leikhússins skulu ákveðin með sama hætti og laun opinberra starfsmanna, sbr. lög nr. 55/1962, um kjarasamninga opinberra starfsmanna. Þjóðleikhússtjóra má endurráða til næstu fjögurra ára, ef meiri hluti þjóðleikhúsráðs mælir með því. Enginn getur gegnt starfanum lengur samfleytt en átta ár, en heimilt myndi að ráða sama mann enn á ný, ef fjögur ár væru liðin frá því að hann var þjóðleikhússtjóri.

Það má fára margvisleg rök með og móti þeirri skipan, sem hér er lagt til að lögfest verði um ráðningu þjóðleikhússtjóra, en starf þetta er svo sérstaks eðlis,

að rétt þykir að reyna, hvernig ráðning til tiltölulega stutts tíma gefst, enda hefur komið fram í viðtolum við þjóðleikhússtjóra, þjóðleikhúsráð, fulltrúa leikara og fleiri að slik ákvæði séu æskileg.

Um 11. gr.

Við Þjóðleikhúsið starfar nú skrifstofustjóri. Er í frumvarpinu gert ráð fyrir, að þessu starfsheiti verði breytt í fjármálaufulltrúi, og annist hann fjárreiður leikhússins, reikningsskil og skrifstofustjórn, og sé ráðunautur þjóðleikhússtjóra um fjármál og rekstur leikhússins að því er fjármál varðar. Fjármálaufulltrúi er fastur starfsmaður, skipaður af ráðuneytinu eftir sómu reglum og aðrir opinberir starfsmenn.

Um 12. og 13. gr.

Við leikhúsið skulu starfa bókmennata- og leiklistarráðunautur (dramaturg), tónlistarráðunautur og listdansstjóri (balletmeistari). Ræður þjóðleikhússtjóri þá til jafnlanga tíma og hann er sjálfur ráðinn. Að sjálfsgöðu getur nýr þjóðleikhússtjóri endurnýjað ráðningu þessara sömu manna, ef hann vill, en ætlunin er að hver þjóðleikhússtjóri hafi frjálsar hendur um að velja þessa samstarfsmenn sína. Þá ræður þjóðleikhússtjóri einnig leikara, söngvara, listdansara og aðra listamenn leikhússins, svo og aðra starfsmenn þess, sem ekki er sérstaklega tekið fram um að ráðnir séu með öðrum hætti eins og fjármálaufulltrúi.

Um 14. gr.

Þjóðleikhússtjóra eru ætluð mikil ráð um stjórn leikhússins og forysta í mótu listrænnar stefnu þess, enda ber hann ábyrgð á rekstri þess, listrænum og fjárhagslegum. Að því er fjármálin varðar, er fjármálaufulltrúi honum til aðstoðar, en bókmennata- og leiklistarráðunauturinn, tónlistarráðunautur og listdansstjóri að því er hina listrænu þætti rekstrarins varðar. Þá er sérstaklega til þess ætlazt, að verk-efnaskrá sé þannig gerð, að hún tryggi sem hagkvæmsta nýtingu starfskrafa og fullt tillit sé tekið til listrænnar velferðar og þroska listamannanna.

Um 15. gr.

Það er afar þýðingarmikið, að Þjóðleikhúsinu verði ætluð fjárfamlög til að ráða svo marga leikara, söngvara og listdansara, að unnt sé að staðaldri að leysa þau verkefni, sem því ber að rækja samkvæmt lögunum. Hér þarf ekki ævinlega að vera um að ræða fastráðið starfslið, heldur fer um það hverju sinni eftir verk-efnavali og starfsáætlun.

Við Þjóðleikhúsið hefur um langt skeið starfað blandaður kór, Þjóðleikhús-kórinn, enda er slíkur kór nauðsynlegur fyrir starfsemi leikhússins. Virðist rétt að ákvæði sé í lögum leikhússins um þennan þátt í starfi þess.

Um 16. gr.

Leikar Þjóðleikhússins er samkvæmt gildandi lögum frá júlíþyrjun til júníloka. Þessu er breytt í frumvarpinu í 1. september til 31. ágúst. Þá eru í þessari grein ákvæði um, að ráðningartími leikara, söngvara og listdansara og annarra lista-manna leikhússins fari eftir gildandi samningum stéttarfélaga hlutaðeigandi lista-manna, og er þetta staðfesting á því sem verið hefur í framkvæmd.

Þau ákvæði þykja eðlileg um viðtakandi þjóðleikhússtjóra, að hann verði ráðinn og launaður frá 1. janúar þess árs, er hann hefur störf, svo að honum gefist kostur á að kynnast vel starfsemi leikhússins áður en hann tekur að fullu við starfi

1. september sama ár. Þetta er nauðsynlegt vegna þess, að hinum nýja þjóðleikhússtjóra er ætlað að undirbúa starfsskrá leikhússins fyrir komandi leikár. Því er honum ætlað að fara með atkvæði þjóðleikhússtjóra í framkvæmdaráði um allt er lýtur að undirbúnini starfseminnar á komandi leikári, en fráfarandi þjóðleikhússtjóri sinnir að sjálfsögðu öllum málum, sem varða líðandi leikár.

Um 17. gr.

Sams konar ákvæði eru í gildandi lögum.

Um 18. gr.

Í lögum nr. 15/1965, um fjárhagslegan stuðning við leiklistarstarfsemi áhugamanna, er ákvæði í 6. gr. um leikmunasafn. Þykir rétt að fára efní þeirrar lagagreinar í þetta frumvarp og ætla Þjóðleikhúsi og einnig sjónvarpi að koma sliku safni á fót og tryggja Leikfélagi Reykjavíkur og öðrum leikfélögum aðild að safninu, ef þau æskja, en hins vegar virðist ekki rétt að skylda þau til þátttöku, þar sem um einkaaðila er að ræða, þótt fjárhagslegs stuðnings njóti af opinberri hálfu. Hefur reynslan sýnt, að ákvæði 6. gr. laga nr. 15/1965 hafa ekki orðið til þess að leikmunasafn kæmist á fót. Er talið vænlegra til árangurs, að Þjóðleikhús og sjónvarp hafi um þetta forystu. Hér er um afar þýðingarmikla þjónustu að ræða við leikfélög landsins. Ætlazt er til, að búningar, leiktjöld og annar sviðsbúnaður frá ýmsum leiksýningum í Þjóðleikhúsi, sjónvarpi og hjá leikfélögum viðs vegar í landinu komi í þetta safn og verði leigður fyrir hóflegt gjald til þeirra, sem hefðu þessara búninga og muna not við leiksýningar. Safninu er ætlað að hafa í þjónustu sinni leiktjaldamálara og búningateiknara og myndi safnið þá ekki einasta geta látið í té þá búninga, sem þegar hafa verið notaðir einhvers staðar, heldur gæti einnig látið gera nýja búninga fyrir leikfélög, og sama gildir um leiktjöld. Slikt leikmunasafn á að vera einn liðurinn í því að aðstoða leikfélög landsins og reyna að tryggja sem bezta nýtingu þeirra fjármuna, sem til búninga, leiktjalda og annars sviðsbúnaðar er varið.

Um 19. gr.

Þessi grein lýtur, eins og 18. gr., að því að efla stuðning við leikfélög áhugamanna og samstarf þeirra og Þjóðleikhúss, m. a. með því að Þjóðleikhúsið láti leikfélögunum í té leikstjóra til leiðbeininga og leikara í einstök hlutverk, gisti-leikara, og tryggi leikfélögum áhugamanna aðstöðu til þess að fylgjast með störfum Þjóðleikhússins. Þá er mælt fyrir um, að á vegum Þjóðleikhússins skuli farnar árlegar leikferðir um landið á starfstíma Þjóðleikhúss, en ekki einungis að sumarlagi þegar leikhúsið starfar ekki. Með þessu er stefnt að því, að kynna list Þjóðleikhússins um land allt og nýta starfskrafta íslenzkra leikara sem bezt. Einnig er ætlazt til, að Þjóðleikhúsið fari leikferðir til annarra landa, eftir því sem unnt reynist, og fái erlenda listamenn til að sýna í Þjóðleikhúsinu. Leikferðir innanlands og til annarra landa hafa verið liður í starfsemi Þjóðleikhússins á undanförnum árum og er tvímælalaust heppilegt að efla þann þátt. Hins vegar eru slíkar ferðir allkostnaðarsamar, ekki sítir ferðir milli landa.

Um 20. gr.

Hér er kveðið á um að komið skuli á fót sérstökum leiklistar-, sönglistar- og listdansskóla ríkisins. Þetta er mjög aðkallandi framkvæmd. Þjóðleikhúsið hefur á undanförnum árum rekið leiklistarskóla og ballettskóla, en sjálfsgagt virðist, að slíkur skóli sé sjálfstæð stofnun. Nefndin taldi rétt að setja í þetta frumvarp ákvæði um stofnun slíks skóla, þótt reynslan kynni að leiða í ljós að réttara væri að setja um hann sérstaka löggjöf síðar.

Um 21. gr.

Frá árinu 1923 hefur skemmtanaskattur verið lagður á og gengið til byggingar og rekstrar Þjóðleikhúss, stundum allur en stundum að hluta. Árið 1970 var lög-gjöfinni um skemmtanaskatt breytt þannig, að skatturinn rennur nú allur til félagsheimilasjóðs og Sinfóniuhljómsveitar (l. nr. 58/1970), en Þjóðleikhúsið fær aftur á móti rekstrarfé sitt úr ríkissjóði, eftir því sem fé er veitt til í fjárlögum. Því fyrirkomulagi er haldið í þessu frumvarpi.

Um 22. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Um 23. gr.

Nauðsynlegt verður að teljast, að Þjóðleikhúsið ráði yfir tveimur leiksviðum, bæði til æfinga og sýninga, ef starfsemi þess á ekki að vera of bröngur stakkur skorinn. Því er gert ráð fyrir í frumvarpinu, að komið verði upp öðru leiksviði.

Um 24. gr.

Í gildandi lögum er ákvæði um, að ríkissjóður beri ekki ábyrgð á skuldbindingum Þjóðleikhússins og að þjóðleikhúsbyggingin standi ekki til tryggingar skuldum þess. Slikt ákvæði var sönnu nær meðan ríkið lagði leikhúsini til ákveðinn tekjustofn, en fær ekki staðizt þegar leikhúsið er rekið fyrir fé úr ríkissjóði. Hins vegar er það ákvæði látið haldast, að leikhúsbyggingin standi ekki til tryggingar skuldum leikhússins.

Um 25. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Um 26. gr.

Ákvæðin um ráðningu þjóðleikhússtjóra eiga ekki að taka gildi fyrr en núverandi þjóðleikhússtjóri, sem skipaður er í embættið, lætur af starfi. Önnur ákvæði laganna gætu eigi að síður komið til framkvæmda. Þá er svo mælt i þessari grein, að núverandi skrifstofustjóri Þjóðleikhúss taki við starfi fjármálafulltrúa, ef hann æskir þess.

Um 27. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal I.

VERKEFNI ÞJÓÐLEIKHÜSSINS

Verkefni:	Nr.	Höfundar	Lekkit	Opera	Operetta	Singeleikur	Barnaleikr.	Ballett	Gestaleikur	Hávaðan	Tónleikar	Íslenskt	Fjóðermi
Leikár 1950													
20/4 Nýarsnótin	1.	Indriði Einarsson	X									X	
Fjalla-Eyrindur	2.	Jóhann Sigurjónsson	X									X	
fefandiskukkun	3.	Halldór K. Laxness	X									X	
Brúðraup Þjóðars	4.	Wolfgang A. Mozart	X										Austurískt
<hr/>													
1950-51													
Örvænt heimókn	5.	J. B. Priestley	X										
Pabbi	6.	H. Linday og R. Crouse	X										
Jón biskup Arason	7.	Tryggvi Steinbjörnsson	X									X	
Konu ofaukið	8.	Knud Sanderby	X										Dansk
Songbjallan	9.	Charles Dickens	X										Enskit
Flekkafar hendur	10.	Jean-Paul Sartre	X										Franskt
Þaðdrotningin	11.	Eugene Schwartz/ H.C. Andersen	X										?/dansk
Heilög Jóhanna	12.	G. Bernard Shaw	X										Enskit
Sílumáður deyr	13.	Arthur Miller	X										Bandarískt
Aldarafmæli Indr. Ein.	14.	Indriði Einarsson	X									X	Dansam í Hruna, lokaðar 6.8
Innyndunarverkit	15.	Moliere	X										Franskt
Rigoletto	16.	G. Verdi	X										fratiskt
<hr/>													
1951-52													
Lémarður fógeti	17.	Einar H. Kvaran	X									X	
Dóri	18.	Tomás Halgrímsson	X									X	
Hve goft og fagurt	19.	W. S. Maugham	X										Enskit
Gulna hilfis	20.	David Steffansson	X									X	
Anna Christie	21.	Eugene O'Neill	X										Bandarískt
Sem yður þóknast	22.	William Shakespeare	X										Enskit
Litt Kláus og Stóri Kláus	23.	Lisa Tetrane / H.C. Andersen	X										Þýzkt/dansk
Þess vegna skilum við	24.	Glaðmundur Kamban	X									X	
Tyrkja-Gudda	25.	Jakob Jónssen	X									X	
Det Lykkelige Skitbrud	26.	Ludvig Holberg	X										Dansk
Brúðheimili	27.	Henrik Ibsen	X										Norskt
Leðurbílan	28.	Johann Strass	X										Austurískt
<hr/>													
1952-53													
Lisidanssýning	29.												
Juno og pafuglinn	30.	Sean O'Casey	X										Írskt
Rekjkan'	31.	Jan de Hartog	X										Hollenzkt
Hljómlítekar Anna Kristjáns, og Björns Olafssonar	32.												
													frh.

Verkefni	Nr.	Höfundar	Leikrit	Opera	Operetta	Söngleikur	Barnaleikur	Ballett	Gestaleikur	Hvaðan	Tónleikar	Islenskt	Fjöldemi
1952-53, frhb.													
Topaz	33.	Marcel Pagnol	X										
Skugga-Sveinn	34.	Matthías Jochumsson	X				X					X	
Listdanssýning	35.												
Stefnumótið í Sennis	36.	Jean Anouïlh	X										
Iceland glýmurda	37.	Davíð Stefánsson	X										
Koss í Kaupavöti	38.	F. Hugh Herbert	X										
Osterbotningsar	39.	Leevi Antero Madeoja	X							X			
La Traviata	40.	G. Verdi	X										
1953-54													
Listdanssýning	41.												
Einkalíff	42.	Noel Coward	X										
Sunnri hallar	43.	Tennessee Williams	X										
Valtvr á grenni treyju	44.	Jón Björnsson	X										
Harvey	45.	Mary Chase	X										
Piltur og stúlka	46.	Emil Thoroddsen / Jón Thoroddsen	X										
Ferðin til tungilsins	47.	Gert von Bassewitz	X										
Aesikollurnum	48.	Ludvig Holberg	X										
Sá sterkasti	49.	Karen Bramson	X										
Viliöndin	50.	Henrik Ibsen	X										
Tónleikar í tileini 10 ara arfðar Emils Thor.	51.												
Nicouche	52.	F. Hervé	X										
1954-55													
Siflurtunglið	53.	Halldór K. Laxness	X									X	
Lokaðar dýr	54.	Wolfgang Borchert	X										
Listdanssýning	55.												
I. Pagliacci	56. -	R. Leoncavallo	X										
Cavalleria Rusticana	57.	P. Mascagni	X										
Frír kona í haust	58.	Agnar Þóðarsen	X									X	
Fredd í grár	59.	Garson Kanin	X										
Ástir konan að devja	60. -	Christopher Fry	X										
Antigóna	61.	Jean Anouïlh	X										
Japónsk listdanssýning	62.									X			
Listdanssýning	63.									X			
Kriftefningsarinn	64.	Klaubund	X										
Er á meðan er	65.	Mons Hart og George Kaufman	X										

Verkefni	Nr.	Höfundar	Leikrit	Opera	Operetta	Songleikur	Barnaleikur	Ballett	Gestaleikur	Hvadan	Tónleikar	Íslenskt	Þjóðlæri
1955-56													
Göði díann Sváek	66.	Jaroslav Hašek	X										Tékkneskt
I deiðumuni	67.	Arthur Miller	X										Bandarískt
Peking-óperan	68.												Kínasík
Jónsnessudraunur	69.	William Shakespeare	X										Innsík
Maður og konu	70.	Emil Thorodden og I. Waage/Jón Ilmar.	X										X
Veturferð	71.	Clifford Odets	X										Bandarískt
Dúplið blátt	72.	Terence Rattigan	X										Innsík
Káta ekjan	73.	Franz Lehar	X										Austur-/jungv.
Rosario-ballettinn	74.												Spaniskt
1956-57													
Lisidanssýning	75.												
Spáðomurunum	76.	Tryggvi Sveinbjörnass.	X										X
Téhus Ágústmaráans	77.	John Patrick	X										Bandarískt
Tondaleyo	78.	Leon Gordon	X										Bandarískt
Fyrir kóngsins meit	79.	Sigurður Einarsson	X										X
Törlaflautun	80.	W.A. Mozart	X										Austurískt
Don Camillo og Peppone	81.	Walter Firmer / G. Guaracini	X										Austurískt / fræsík
Brotisð dularfulla	82.	Aldous Huxley	X										Innsík
Doktor Knock	83.	Jules Romains	X										Fransk
Sumar í Tyrol	84.	Ralph Benatzky	X										Austurískt
1957-58													
Tosca	85.	G. Puccini	X										Italskt
Hornft af brúnni	86.	Arthur Miller	X										Bandarískt
Kirkubergjargarðurinn	87.	Anton Tjechov	X										Rússneskt
Così fan tutte	88.	W.A. Mozart	X										Austurískt
Romanoff og Júlia	89.	Peter Ustinov	X										Innsík
Ulla Winblad	90.	Carl Zuckmayer	X										Fyrirt
Dagbók Ónnu Frank	91.	F. Goodrich & Albert Hackett/Anna Frank	X										Bandarískt
Frida og dýris	92.	Nicholas Stuart Grey	X										Innsík
Lilli lefsum	93.	André Rouxin	X										Fransk
Lisidanssýning	94.	Erik Bidsted											
Gaukskúkkan	95.	Ágúst Þorðarson	X										X
Fafírim	96.	A. Strindberg	X										Sensík
Kysttu mið Káta	97.	Cole Porter	X										Bandarískt
30 árs hefstand	98.	Sóya	X										Danmark

Verkefni	Nr.	Höfundar	Leikrit	Opera	Operetta	Söngleikur	Barnaleikur	Ballett	Gestaleikur	Hvaðan	Tónleikar	Íslenskt	Hjólfemi
1358-59												X	
Haust	99.	Kristján Albertsson	X										Enskt
Horfäu reiður um óxl	100.	John Osborne	X										Bandarískt
Sá hlær best ...	101.	Ronald Teichmann og George Kaufman	X										Ialskt
Rakarun í Sevilla	102.	G. Rossini	X										
Dóðarinn	103.	Wilhelm Moberg	X										Spænskt
A yzu nöt	104.	Thornton Wilder	X										Bandarískt
Undrágerlin	105.	Oskar Kjartansson	X									X	
Fjárhættuspílarar	106.-	Nicolai Gogol	X										Rússneskt
Kvöldv. kardinalama	107.	Julio Dantas	X										Portugalskt
Húnar, hregt ás kvædi	108.	Eugene O'Neill	X										Bandarískt
Tengdalsonur óstast	109.	William Douglas Home	X										Enskt
Bellistudentum	110.	Karl Millöcker	X										Austurrískt
Kristin Lavransdatter	111.	Torvald Skagestad/ Sigrid Undset	X										Norskt;
1359-60													
Bjöðbrullaup	112.	Federico García Lorca	X										Spænskt
Balleis : U.S.A.	113.						X	X					Bandarískt
Peking óperan	114.							X					
Edward, sonur minn	115.	Robert Morley og Noel Langley	X										Kínverskt
Adarminning	116.	Einar H. Kváran	X										
E. H. Kvárans	117.	William Shakespeare	X										
Julius Sesar	118.	Thorbjörn Egner	X										
Kaldenommuhrim	119.	Thornton Wilder	X										
Hjóhaspli	120.	Guðmundur Kamban	X									X	
I. Skálholti	121.	Carl Orff										X	
Carmina Burana	122.	Terence Rattigan	X										
Ast. og síðurmáli	123.	Smetana	X					X					
Seida bróðurin	124.	Birgit Cullberg											
Förken Julie													
o. fl. ballettar													
1360-61													
Engill, horfau heim	125.	Ketti Frings	X										Bandarískt
George Dandin	126.	Moliere	X										Franskt
Don Pasquale	127.	Donizetti	X										Ialskt
Pjónar drottins	128.	Axel Kieland	X										Norskt
Tvö á saltinu	129.	William Gibson	X										Bandarískt
Nashyrningarnir	130.	Iore sco	X										Rím./transkt
Pjók listdanssmyning	131.												
Sígaunaþarónunn	132.	Johann Strauss	X										Austurrískt

Verkefni	Nr.	Höfundar	Leikrit	Opera	Operetta	Söngleikur	Bárvaleikur	Ballett	Gestaleikur	Hvadan	Tólvakar	islenzkt	Hjóðerni
1961-62													
Allir komu þeir aftur	133.	Ira Levin	X										
Strompleikurinn	134.	Hallidor Kiljan Laxness	X									X	Pandarískt
Caledonia	135.								X	Skotland			Skoz bjoði & bjöðri.
Húavörðurinn	136.	Harold Pinter	X									X	Enskt
Geistsgangur	137.	Sigrúnur A. Magnússon	X										
My Fair Lady	138.	A. J. Lerner og F. Loewe	X									X	Pandarískt
1962-63													
Jose Greco Ballettinn	139.											X	Spánskt
Hún frænka min	140.	J. Lawrence og R. C. Lee	X										Bandarískt
Sauvíðanda brúðan	141.	Ray Lawler	X										Astralskt
Dýrin í Hálaskógi	142.	Thorbjörn Egner	X										Norskt
Féfur Gáurtur	143.	Henrik Ibsen	X										Norskt
A undanþaldi	144.	François Billedeux	X										Franskt
Dimmuborgir	145.	Sigrúnur Þórhóttson	X									X	
Andorra	146.	Max Frisch	X										Swissenskt
Il Trovatore	147.	G. Verdi	X										Íslenskt
1963-64													
Konunglegri ðanski	148.											X	Dannórk
ballettinn													
Gisl	149.	Brendan Behan	X										
Flonig	150.	Marcel Achard	X										
Hamlet	151.	W. Shakespeare	X										
Læðurnar	152.	Walentin Chorell	X										
Mjallhyví	153.	Margréte Kaiser	X										2
Táningarást	154.	Ernst Braun Olsen	X										
Sardaskurstíman	155.	E. Kálmán	X										
Krófuhafar	156.	A. Strindberg	X										
Kiev-ballettinn	157.									X	Rússland		
1964-65													
Kraftaverkis	158.	William Gibson	X										
Forsettefnið	159.	Gudmundur Steinsson	X									X	
"Alfrang"	160.												Koreanskt
Söðvín heiminn	161.	Leslie Bricusse og Anthony Newley	X										Enskt
Hver er hræddur	162.	Edward Albee	X										
vá Virginii Woolf													
													frh.

Verkefni	Nr.	Höfundar*	Lekkt.	Opera	Operetta	Songleikur	Barnaleikr.	Ballett	Gestaleikur	Hvaðan	Tónleikar	fískerkt	Bjófemi
1964-65, írh.													
L. Nöjdur	163.	Gustav Wied	X									Dansk	
L. Skóliða söngkonan	164.	E. Ionesco	X									Rún. /fransk	
Sammeikur í gífsi	165.	Agnar Þórðarson	X								X		
L. Tónleikar - Líst达ass.	166.					X				X			
Járnhaussinn	167.	Jónas og Jón Múli			X					X			
Arnasynir													
Madame Butterfly	168.	G. Puccini	X									Ítaliskt	
<u>1965-66</u>													
Eftir syndafalliß	169.	Arthur Miller	X										
Grand Ballet													
Classique de France	170.					X	X	X	X				
Síðasta segulband													
L. Kraps	171.-	Samuel Beckett	X								X		
L. Jóhlf	172.	Oddur Björnsson	X								X		
Afturgögungur	173.	Henrik Ibsen	X										
Endisprettur	174.	Peter Ustinov	X										
Mutter Courage	175.	Bertolt Brecht	X										
Festi Eireann	176.												
Ferðin til Limbó	177.	Ingaðís Jónsdóttir				X							
L. Hrólfur	178.	Sigurður Þetursson	X										
L. A. runtsjó	179.	Slawomir Mrozek	X										
Þrójastofan Sölín	180.	Halldór Laxness	X										
Ferðin til skuggamaðra grænu	181.-	Finn Methling	X										
L. Loftiðólur	182.	Birgir Engilberts	X										
Avtýri Hoffmanns	183.	J. Offenbach	X										
O. þetta er indeðt	184.	Charles Chilton og											
strix		Joan Littlewood				X							
Marcel Marceau,													
Látræðistekur	185.								X				
<u>1966-67</u>											X		
Uppréttinging	186.	Sigurður Nordal	X										
Næst skal ég syngia													
L. fyrir þig	187.	James Saunders	X										
Kærli Ígari	188.	Jerome Kelly	X										
Lukkuriðdarinn	189.	J. M. Synge	X										
Maria	190.	W. Friedrich von Flotow	X										
Gáddarkartun í Oz	191.	John Harryson								X			
L. Eins og þíð sást													
L. Jón gamli	193.	Matthías Jóhannesson	X								X		
Mari Í Sæde	194.	Peter Weiss	X								X		
Tórtísi-Líst达ans	195.										X		

Verkefni	Nr.	Höfundar	Lekkit	Opera	Operetta	Söngleikur	Barnaleikur	Ballett	Gestaleikur	Hvadán	Tónleikar	Islenskt	Pjóðerni
1956-67, frh.													
Loftsteinmann	196.	Friedrich Dürrenmatt	X										
Jeppi á Fjalli	197.	Ludvig Holberg	X									Dansk	
L. Hunangilmur	198.	Sheilagh Delaney	X									Engskt	
L. Ylirborð	199.-	Alice Gerstenberg	X									Bandarískt	
L. Dhuði Beissi Smith	200.	Edward Albee	X									Bandarískt	
Hornakorallinum	201.	Oddur Þórðursson og Leifur Þorarinsson				X					X		
1967-68													
Galdra-Loftur	202.	Jóhann Sigurjónsson	X									X	
Fralskur stráhattur	203.	Eugene Labiche og Marc-Michel	X									Franskt	
Brettfádkvöld	204.	W. Shakespeare	X									Engskt	
Frula	205.									X		Júgósl. /Igl. & Lj. I.	
Bangsímon	206.	Eric Olsoni /A. A. Milne				X						Finnisk /enskt	
Makalaus samþúð	207.	Neil Simon	X									Bandarískt	
Vér mórgingar	208.	Guðmundur Kamban	X									X	
Brossandi land	209.	Franz Lehár	X									Austurr. /ingv.	
Nemendásýning Listðisk 210.										X			
1968-69													
Marcel Marceau	211.	Aleksei Arbusov	X							X		Frakk.	
Jábraðsleikur													Rússneskt
Fyrirheitíð	212.												
Oberníkirchendarmakar	213.								X				
Puntila og Mati	214.	Bertolt Brecht	X										Bjókt
Siðglafir söngvarar	215.	Thorbjörn Egner				X							Norskt
Delerium Bubonis	216.	Jónas og Jón Müli Arnasmír				X							
Candida	217.	Bernard Shaw	X										Engsk
Fjólmárin á þaklinu	218.	Jerry Bock og Joseph Stein				X							Bandarískt
Listðansýning	219.									X			
1969-70													
Fjárafok	220.	Matthías Jóhannesson	X									X	
Betur má ef duga stað 221.		Peter Ustinov	X										Engsk

Fylgiskjal II.

Þjóðleikhúsið.

Leikár:	Sýningafjöldi:	Fjöldi leikhúsgesta:
1950 (20/4—30/6)	64	41.081
1950/51	213	102.613
1951/52	212	100.171
1952/53	269	109.605
1953/54	215	98.580
1954/55	201	83.940
1955/56	195	96.582
1956/57	209	98.417
1957/58	202	85.709
1958/59	214	95.373
1959/60	183	84.030
1960/61	169	66.226
1961/62	203	108.370
1962/63	208	86.264
1963/64	213	91.823
1964/65	250	86.986
1965/66	226	84.812
1966/67	188	58.854
1967/68	192	74.125
1968/69	214	90.062
1969/70	208	75.958

Fylgiskjal III.

Rekstrarrafkoma Þjóðleikhússins frá upphafi.

1950	tekjuafgangur kr.	246 113.09
skemmtanaskattur kr. 967 786.31 talinn sem tekjur.		
1951	rekstrartap —	267 462.48
skemmtanaskattur kr. 1 590 823.67 talinn sem tekjur.		
1952	rekstrartap —	590 718.79
skemmtanaskattur kr. 1 204 096.39 talinn sem tekjur.		
1953	rekstrartap —	210 005.17
skemmtanaskattur kr. 1 678 985.17 talinn sem tekjur.		
1954	rekstrartap —	420 941.58
skemmtanaskattur kr. 1 660 000.00 talinn sem tekjur.		
1955	rekstrartap —	101 931.45
skemmtanaskattur kr. 2 074 787.73 talinn sem tekjur.		
1956	rekstrartap —	734 015.27
skemmtanaskattur kr. 2 459 200.56 talinn sem tekjur.		
1957	rekstrartap —	727 772.94
skemmtanaskattur kr. 2 730 672.34 talinn sem tekjur.		
1958	rekstrartap —	741 964.35
skemmtanaskattur kr. 3 200 000.00 talinn sem tekjur.		
1959	tekjuafgangur —	421 750.23
skemmtanaskattur kr. 3 450 000.00 talinn sem tekjur.		
1960	rekstrartap —	1 406 329.30
skemmtanaskattur kr. 3 545 947.60 talinn sem tekjur.		

1961	rekstrartap	—	324 904.43
	skemmtanaskattur kr. 3 600 000.00 talinn sem tekjur.		
1962	tekjuafgangur	—	1 704 289.66
	skemmtanaskattur kr. 3 337 858.27 talinn sem tekjur.		
1963	rekstrartap	—	2 265 492.07
	skemmtanaskattur kr. 5 318 874.60 talinn sem tekjur.		
1964	rekstrartap	—	3 623 757.33
	skemmtanaskattur kr. 5 817 832.87 talinn sem tekjur.		
1965	rekstrartap	—	2 963 516.55
	skemmtanaskattur kr. 7 334 730.08 talinn sem tekjur.		
1966	rekstrartap	—	8 046 164.58
	skemmtanaskattur kr. 6 900 000.00 talinn sem tekjur.		
1967	rekstrartap	—	10 343 751.90
	skemmtanaskattur kr. 8 100 000.00 + framlag ríkissjóðs vegna endurnýjunar á teppum, stólum o. fl. kr. 2 814 398.00.		
1968	rekstrartap	—	18 713 460.13
1969	rekstrartap	—	17 487 545.60
1970	liggur ekki endanlega fyrir.		

Fylgiskjal IV.

Leikár:	Sætanýting í Þjóðleikhúsi frá upphafi.
1950	97.11 %
1950—51	72.88 %
1951—52	71.91 %
1952—53	68.61 %
1953—54	70.73 %
1954—55	69.30 %
1955—56	74.93 %
1956—57	72.29 %
1957—58	69.09 %
1958—59	71.25 %
1959—60	69.47 %
1960—61	59.28 %
1961—62	80.76 %
1962—63	65.18 %
1963—64	65.56 %
1964—65	59.74 %
1965—66	58.54 %
1965—66	58.54 %
1966—67	49.25 %
1967—68	58.40 %
1968—69	64.00 %
1969—70	57.40 %

Fylgiskjal V.

Aðgöngumiðaverð frá upphafi.

Haustið 1950	Haustið 1960	Haustið 1970
Venjulegar leiksýningar 1.—12. bekkur kr. 35.00	Venjulegar leiksýningar 1.—12. bekkur kr. 73.00	Venjulegar leiksýningar 1.—12. bekkur kr. 290.00
Barnaleikrit 1.—12. bekkur kr. 15.00	Barnaleikrit 1.—12. bekkur kr. 41.00	Barnaleikrit 1.—12. bekkur kr. 180.00
Óperur, óperettur o. fl. (Hækkað verð) 1.—12. bekkur kr. 50.00	Óperur, óperettur o. fl. (Hækkað verð) 1.—12. bekkur kr. 109.00	Óperur, óperettur o. fl. (Hækkað verð) 1.—12. bekkur kr. 450.00
Dýrustu sæti — 60.00	Dýrustu sæti — 119.00	Dýrustu sæti — 480.00
Ódýrustu sæti — 10.00	Ódýrustu sæti — 21.00	Ódýrustu sæti — 260.00